

انتشارت الکترونیکی مادسیج

برای دسترسی به منابع و دانلود اطلاعات هر رشته کلیک کنید

مدیریت

روانشناسی

علوم تربیتی

آموزش زبان

مادسیج منتظر کتاب های تالیفی شما هست!!
ebook@madsg.com

به نام خدا

طراحی پرسشنامه اینترنتی

با استفاده از

Google Docs

(مدیریت ساخت، ارسال و دریافت پاسخ)

تهیه و تنظیم:

حمید مسعودی

(1389)

متن درسی، متنی نیست که چیزی را تمام کند بلکه متنی است که چیزی را شروع کند.

(برناردز، جامعه شناس خانواده)

مقدمه:

انجام تحقیقات پیمایشی از جمله دغدغه‌های پژوهشگران علوم اجتماعی است. روش‌های سنتی دنیای سنتی را می‌طلبد، منظور این است که سالیان چندی انجام کتبی پرسشنامه‌ها بعنوان ابزار پیمایش مرسوم بوده است. ولی در حال حاضر در دنیای مدرن هستیم. بعد از پرسشنامه‌های کتبی حضوری، انواع پستی، تلفنی و ... مرسوم شد. سالیان چندیست که پژوهشگران رو بسوی پیمایش‌های اینترنتی آورده‌اند. مسلماً نقاط ضعف این نوع روشها را نباید کتمان کرد. قصد ما پرداختن به این مسائل نیست، فقط باید اشاره کرد، راهیست که بالاخص در کشور خودمان در ابتدای آن هستیم. محققان جدای از آموزش این روشها و گسترش و فرهنگ سازی آن لازم است جهت برطرف کردن نقاط ضعف این روشها کوشا باشند.

انواع روشهای طراحی و مدیریت پرسشنامه‌های اینترنتی:

دو نوع کلی این پرسشنامه وجود دارد:

- پرسشنامه پست الکترونیکی (E-mail Questionnaire)
- پرسشنامه اینترنتی تحت وب (Internet/ Internet Web Page Questionnaire)

انواع روشهای ساخت و ارسال این نوع پرسشنامه‌ها:

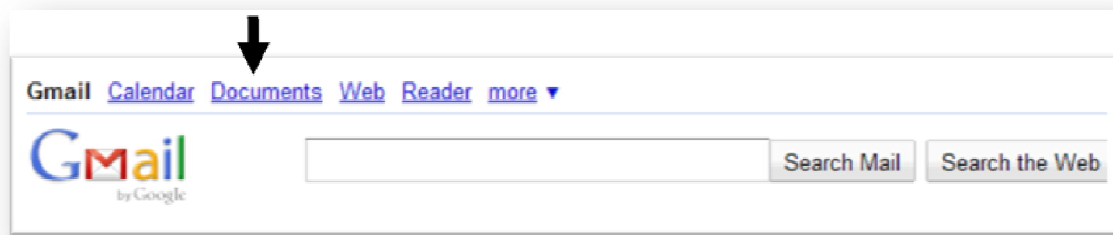
1. ساخت با استفاده از نرم افزار فرونت پیج (Frontpage office):
این روش به شما کمک می‌کند، انواع سوالات را در قالب office ساخته، ویرایش و مدیریت کنید. سپس آنها را تحت وب قرار دهید یا از طریق پست الکترونیکی ارسال نمایید.
2. سایتهای حامی انجام پیمایش‌های اجتماعی:
• سایتهایی که خدمات رایگان دارند ولی محدودیت‌های خاص را در نظر می‌گیرند.
• سایتهایی که بابت مدیریت پرسشنامه‌های اینترنتی هزینه دریافت می‌کنند.
3. Google Docs: هدف اصلی این نوشته آموزشی می‌باشد.

Google Documents از جمله راه‌های ساده‌ایست که به محققان مبتدی کمک می‌کند با آزمون و خطاهایی این روش را یاد بگیرند. روش ارائه در این نوشته بسیار ساده بوده و به صورت خودآموز است. این نوشته، از مراحل اولیه تا انتهای اجرای یک پیمایش را معرفی می‌کند. امید است با مطالعه دقیق آن ضمن آموزش مطلبی مفید، محقق را در برطرف کردن نقاط ضعف آن راهنما باشید.

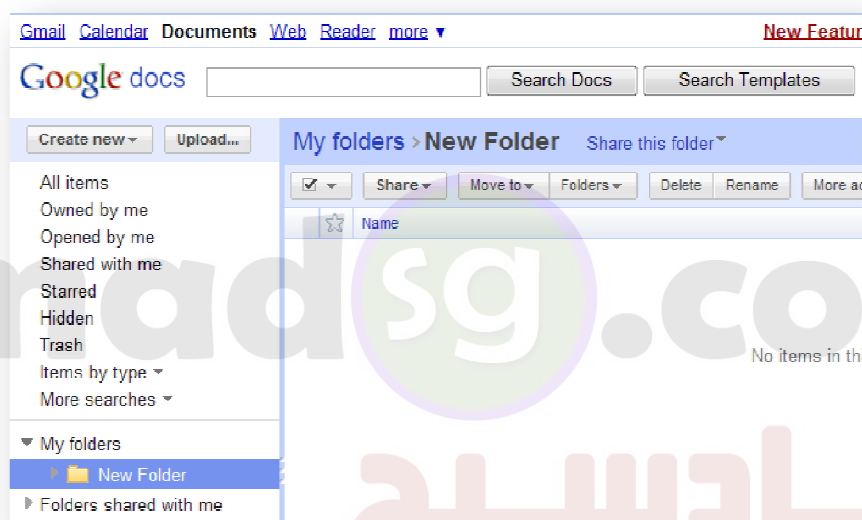
مراحل زیر را باید جهت ساخت پرسشنامه طی کنید:

1. ساخت یک اکانت Gmail: محقق باید برای انجام پیمایش‌های اینترنتی یک اکانت اینترنتی آنهم فقط gmail داشته باشد. این مرحله را طی کنید و آن را بسازید، باید توجه کنید که جهت اعتبار و اطمینان پاسخگو از اکانت ساده و مرتبط با موضوع یا به نام خودتان استفاده کنید و از بکار بردن نامهای عجیب و نا مرتبط خودداری کنید.
2. باز کردن صفحه Documents از روی صفحه اول اکانت: صفحه اول gmail خود را باز کنید. با توجه به شکل زیر از قسمت بالا، چپ آن گزینه Document را کلیک کنید تا باز شود.

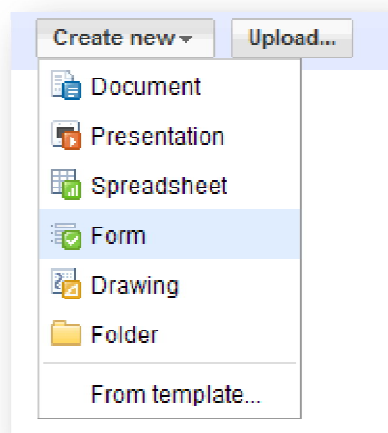
ساخت پرسشنامه اینترنتی

3. صفحه **Google Docs**: در این صفحه گزینه‌های فراوانی وجود دارد که ما فقط برای کار خود قسمت Forms را بررسی می‌کنیم.

4. بر روی گزینه Creat New کلیک کنید تا زیر منوی آن باز شود:

5. بر روی گزینه Form کلیک کنید تا صفحه مربوط به آن باز شود. این صفحه، صفحه اصلی ساخت پرسشنامه است. باید با کمی حوصله و دقت آن را وارسی کنید تا چم و خمش را بدست آورید.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

به ترتیب گزینه ها و مسایل مربوط به این صفحه را توضیح می دهیم. این صفحه از دو بخش تشکیل شده است:

1. بخش یک، سوالات: در این قسمت شما سوالات خود را وارد می کنید. و می توانید آنها را

ویرایش کرده و نظاره کنید.

2. بخش دو، جهت مدیریت: این بخش که قسمت بالای صفحه است، به شما این اجازه را

می دهد که پرسشنامه را به صورت کلی مدیریت کرده و همچنین سوالات جدیدی را وارد کنید.

چون که می خواهیم چگونگی ورود سوالات را بیان کنیم ابتدا بخش دو را توضیح می دهیم.

بخش سوالات به گونه ای طراحی شده است که شما را قادر می سازد انواع گوناگون سوالات را وارد

کرده، حذف یا ویرایش کنید. Gmail به طور پیش فرض دو چارچوب سوال آماده کرده است ولی شما می توانید تعداد دلخواه سوال وارد کنید.

در قسمت **Untitled form** عنوان پرسشنامه را وارد می کنیم.

در قسمت زیر آن می توانید متنی کوتاه در مورد پرسشنامه و چرایی تحقیق، معرفی خود و ... ترجیحاً

کوتاه، وارد کنید.

می پردازم به چگونگی ورود سوالات. وقتی نشانگر موس را روی این صفحه می برید رنگ چارچوب

سوالات و شکل موس عوض می شود. تغییر رنگ یعنی شما می خواهید بر روی این سوال کار کنید و تغییر

شکل یعنی، وقتی تعداد سوالات زیاد شد شما می توانید هر سوالی را خواستید جابجا کنید. در این جا نکات

زیر حایز اهمیت است:

ساخت پرسشنامه اینترنتی

در قسمت Question Title، سوال را وارد می‌کنیم.

در قسمت Help Text متنی کمکی را وارد می‌کنیم، یعنی اینکه در برخی سوالات که محقق احتمال ابهام می‌دهد متنی را جهت توضیح وارد می‌کند، تا پاسخگو سوال را بهتر درک کند. مثلاً، اگر سوال این باشد:

آیا به فامیل درجه یک خود سر می‌زنید؟

متن کمکی می‌تواند بیان کند:

فامیل درجه یک شامل عمو، دایی، عمه، خاله و ... است و آشایان را شامل نمی‌شود.

در قسمت Question Type نوع سوال خود را مشخص کنید. توضیح اینکه در اینجا شما می‌توانید

نوع سوال را از میان گزینه‌های زیر تعیین کنید:

Text: سوالاتی که به صورت متنی کوتاه است.

این گزینه، اولین انتخاب می‌باشد بعد از اینکه سوال را پرسیدید پاسخگو فقط می‌تواند متنی کوتاه با محدودیت پاسخ دهد. مثلاً، یک جمله در مورد همسر خود بگویید. پاسخ این سوال متنی کوتاه در حد یک جمله است.

Paragraph text: سوالات متنی بلند، مثلاً از پاسخگو بپرسید شرحی کوتاه از زندگی خود را

بگوید. این سوال محدودیت سوال قبل را ندارد و پاسخگو هرچه دل‌تنگش بخواهد می‌تواند بگوید.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

Multiple choice: سوالاتی را که پاسخگو فقط می‌تواند یکی از گزینه را انتخاب کند، شامل

می‌شود. اغلب به این نوع گزینه‌ها رادیویی می‌گویند.

The screenshot shows a question editor window with a yellow background. It contains the following fields and options:

- Question Title:** A text box containing "Sample Question 1".
- Help Text:** An empty text box.
- Question Type:** A dropdown menu set to "Multiple choice".
- Go to page based on answer:** An unchecked checkbox.
- Option 1:** A text box containing "Option 1".
- Click to add option:** A button with the text "Click to add option" and a link "or add 'Other'" next to it.
- Done:** A button.
- Make this a required question:** An unchecked checkbox.

این سوال را می‌توان این‌گونه مثال زد که ممکن است از پاسخگو بپرسید، جنسیت خود را بیان کند. پاسخ این سوال یکی از دو گزینه زن یا مرد است. پاسخگو نمی‌تواند دو جواب را انتخاب کند. در قسمت option یکی از پاسخ‌ها را وارد کنید، کلید Tab را فشار دهید تا option دیگر باز شود و گزینه دیگر را وارد کنید. به همین طریق می‌توانید گزینه‌های زیادی را وارد کنید. زمانی پاسخگو هیچ کدام از پاسخ‌ها را قبول ندارد و می‌خواهد گزینه سایر را علامت زند. برای اینکه این امکان را به پاسخگو بدهید بر روی گزینه آبی رنگ "add"other" کلیک کنید.

وقتی متن سوالات فارسی است پیشنهاد می‌شود، جهت راحتی پاسخگو، زمانی که option ها را مشخص می‌کنید در آخر با نوشتن «سایر» در گزینه آخر به پاسخگو این امکان را بدهید تا آن را انتخاب کند، جالب نیست که متن انگلیسی "other" در پرسشنامه باشد.

اگر عبارت "Go to page based on answer" را تیک بزنید، پاسخگو را ملزم می‌کنید که با انتخاب هر گزینه به سوالاتی که مبتنی بر این پاسخ است برود. بعبارت دیگر وقتی می‌خواهید سوالی را از کسی که طلاق گرفته بپرسید، ابتدا سوال می‌پرسید که آیا شما جدا شده‌اید؟ اگر پاسخ منفی بود به سوالات مربوط ب مطلقه‌ها نباید پاسخ دهد پس به سوالی که شما تعیین کرده‌اید سوق داده می‌شود.

Chekbboxes: سوالاتی را که پاسخگو می‌تواند تعداد بیشتری از پاسخ‌ها را انتخاب کند یا تیک

بزند. مثل اینکه بپرسید کدام یک از ورزش‌های زیر را انجام می‌دهید و پاسخگو چندین ورزش را از گزینه‌های مطرح علامت بزند.

Choose from list: لیستی از پاسخ‌های آماده که پاسخگو یکی را انتخاب می‌کند، مثل نام

استان خود را بیان کنید؟.

Scale: سوالاتی که به صورت فاصله‌ایست مابین چند مقدار که پیش فرض 1 تا 5 است. یعنی وقتی

سوالی را پرسیدید با پاسخ بین خیلی زیاد تا خیلی کم. پاسخگو مابین آن را که چند قسمت است علامت می‌زند.

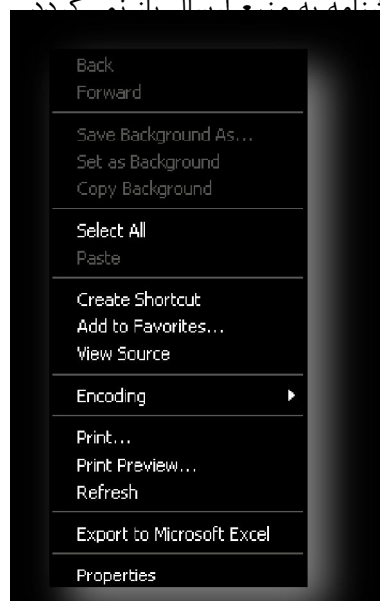
ساخت پرسشنامه اینترنتی

Grid: شما می‌توانید سوالات خود را بصورت جدول وارد کنید. زمانی که تعدادی سوال رنج پاسخ مشابهی دارند. یعنی ممکن است بیست جمله مطرح کرده و از پاسخگو بخواهید موافقت و مخالفت خود را بیان کند (طیف‌های لیکرت و...).

در این قسمت بعد از تعیین نوع سوال به صورت Grid باید در قسمت‌های Column که در پرسشنامه در بالای جدول قرار می‌گیرد عناوین را مشخص کنید (مثلاً، کم تا زیاد). در قسمت Row label که در جدول خروجی در کنار قرار می‌گیرد، موضوع یا همان گویه را وارد کنید. در تمامی سوالاتی که وارد می‌کنید در قسمت انتهایی جمله‌ای را با این مضمون:

"Make this a required question"

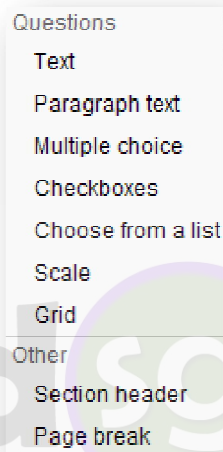
می‌بیند، اگر این گزینه را علامت بزیند بالای عنوان سوال علام ستاره قرمز ظاهر می‌شود و پاسخگو را ملزم می‌کند، به این سوال پاسخ دهد، در صورت امتناع او پرسشنامه به منو اصلی بازنگردد. بعد از اینکه این بخش را با سوالات زیبای خود کامل کرد می‌توانید چند کار مفید هم انجام دهید. بر روی این بخش کلیک راست کنید، تا با توجه به شکل گزینه‌های دلخواه را انتخاب کنید:

ساخت پرسشنامه اینترنتی

نکته مهم این است که می‌توانید با استفاده از گزینه **Export to Microsoft Excel** پرسشنامه را در اکسل وارد کرده و به طور فایل جدا داشته باشید و در آنجا هم ویرایش و مدیریت کنید. در ضمن همانگونه که می‌دانید نرم افزار آماری **Spss** این توانایی را دارد که اکسل را فراخوانی کند. گزینه **Print Preview** این امکان را می‌دهد که شکل ظاهری پرسشنامه را مشاهده کنید. **بخش مدیریت پرسشنامه:**

گزینه **Add item:** شما با استفاده از این دکمه می‌توانید موارد چندی را وارد پرسشنامه خود کنید: این قسمت شامل دو بخش است:

1. **سوالات:** همان نوع سوالاتی را که توضیح دادیم را می‌توانید انتخاب کنید.
 2. **سایر گزینه ها:** جدا کردن صفحات پرسشنامه با استفاده از **Page break** و اضافه کردن یک متن کوتاه مابین پرسشنامه با استفاده از گزینه **Section header**.
- Theme:** با کلیک بر روی این گزینه می‌توانید ظاهر پرسشنامه را عوض کرده و به شکل دلخواه خود در آورید. البته تنها کسانی پس زمینه‌ها را در رایانامه خود مشاهده می‌کنند که اکانت **Gmail** داشته باشند و سایر اعضا فرم ساده را می‌بینند. ولی اگر شما از **embed** استفاده کنید، یعنی آدرس پرسشنامه را لینک وبلاگ، رایانامه یا سایت کنید، پاسخگو را قادر می‌کنید پس زمینه‌ها را ببیند.
- Email this form:** با کلیک کردن این گزینه پنجره زیر باز می‌شود و به شما این امکان را می‌دهد که پرسشنامه را برای پاسخگویان ارسال کنید.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

To: لیست آدرسها را وارد کنید.

From: آدرس مدیر یا ارسال کننده را نشان می دهد.

Subject: عنوان پرسشنامه را وارد کنید. اگر در خود پرسشنامه عنوان داده باشید در اینجا

ظاهر می شود.

Include form in the email: این گزینه باعث می شود که پرسشنامه در صفحه اصلی

رایانامه ظاهر شود.

گزینه send را بزنید. (صبر کنید چه خبره! کلی کار دیگه داریم! می توانید برای خود به صورت

آزمایشی بفرستید).

See Responses: این گزینه به شما امکان می دهد پاسخها را به دو صورت ببینید:

- **Summery:** همه پاسخها در یک صفحه

- **Spreadsheet:** تک تک پاسخها در صفحات جدا.

More actions: سایر اعمال لازم را می توانید از اینجا اجرا کنید:

Embed: آدرس پرسشنامه در اینجا ذخیره شده است و شما می توانید آن را کپی کرده در

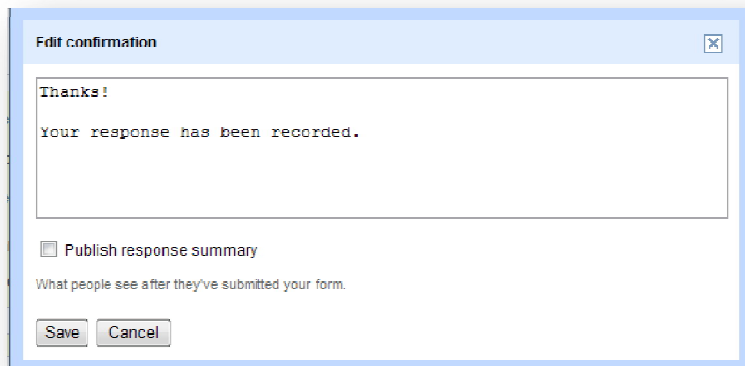
وبلاگ، سایت یا رایانامه خود قرار دهید.

Edit confirmation: بعد از این که پاسخگو پرسشنامه را پر کرد با پاسخ تشکر و قدردانی

روبرو می شود. شما می توانید آن را ویرایش کنید. وقتی بر روی این گزینه کلیک می کنید پنجره زیر باز

می شود.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

شما قادرید متن را ویرایش کنید. در ضمن با علامت زدن جمله:

"Publish response summary"

شما به پاسخگو اجازه می‌دهید تا نتایج پاسخ خود را ملاحظه کند.

Save: این گزینه برای ذخیره کردن فایل پرسشنامه است. نکته‌ای که حائز اهمیت است، این

است که Gmail به طور خودکار فایل را ذخیره می‌کند و شما می‌توانید بعدها آن را ملاحظه کنید.

متنی در قسمت پایین فرم وجود دارد که به شما کمک می‌کند قبل از انتشار پرسشنامه آن را

ببینید.

You can view the published form here: <https://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dGVidFUzbHlaWXVkcWdFQjNLSGZxdmc6MQ>

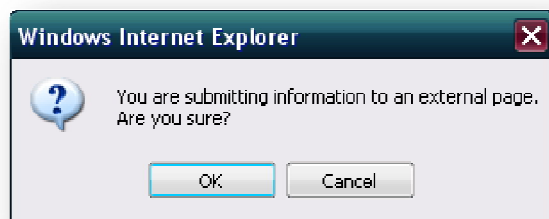
مدیریت پاسخ‌ها:

بعد از آماده سازی پرسشنامه همانگونه که در ابتدا ذکر کردیم، دو راه برای ارسال پرسشنامه دارید:

- از طریق رایانامه: که می‌توانید خود پرسشنامه یا لینک آن را ارسال کنید.
- از طریق وبلاگ یا سایت: قرار دادن لینک آن مرسوم تر است.

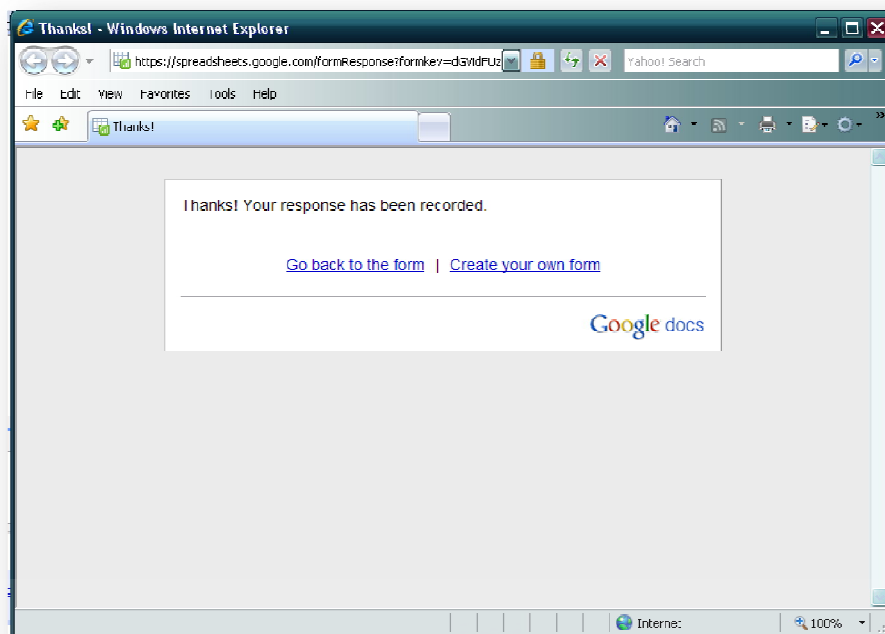
در هر صورت وقتی فرد پاسخ‌ها را کامل نمود بر روی گزینه submit کلیک می‌کند. گوگل پیامی

مبنی بر این که پاسخ‌های او ارسال شده است و خلاصه آن را می‌تواند در صفحه جدا ببینید، می‌دهد.

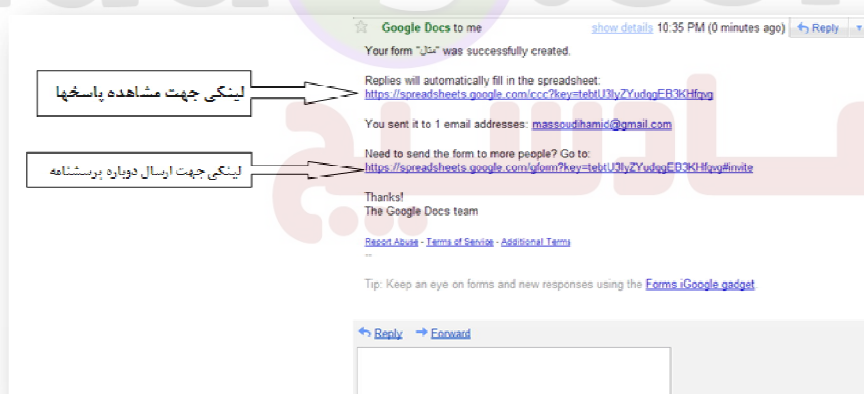

و در آخر از او تشکر می‌کند.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

اگر شما متن قدر دانی را عوض کرده باشید در اینجا پاسخگو آن متن را ملاحظه می کند. در ضمن برای خود سازنده نیز پیامی ارسال می شود که به شرح زیر است.

در این پیام شما می توانید، پاسخ ها را ببینید و همینطور این پرسشنامه را برای دیگران ارسال کنید. البته مدیریت پاسخ ها را اگر بخاطر داشته باشید می توان در همان صفحه Form نیز مشاهده کرد. نکته آخر اینکه پرسشنامه به صورت عکس برای پاسخگو ارسال می شود و کسی به غیر از خود محقق نمی تواند آن را ویرایش کند. وقتی پرسشنامه برای کسی ارسال می شود، اگر او بنا به دلایلی آن را مشاهده نکند گوگل لینک آن را نیز برایش ارسال می کند. متن زیر در همه رایانامه های ارسالی دیده می شود.

If you have trouble viewing or submitting this form, you can fill it out online:
<https://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dGVidFUzbHlaWXVkcWdFQjNLSGZxdmc6MQ>

ساخت پرسشنامه اینترنتی

بعد از ارسال پرسشنامه باید منتظر پاسخ ها باشید. پاسخ ها کم کم برای سازنده پرسشنامه ارسال می شود و او می تواند آنها را نیز مدیریت کرده و نتیجه گیری کند. یکی از راه هایی را که قبلا ذکر کردیم (Form, Gmail inbox) را انتخاب کنید تا صفحه پاسخ ها را ببینید.

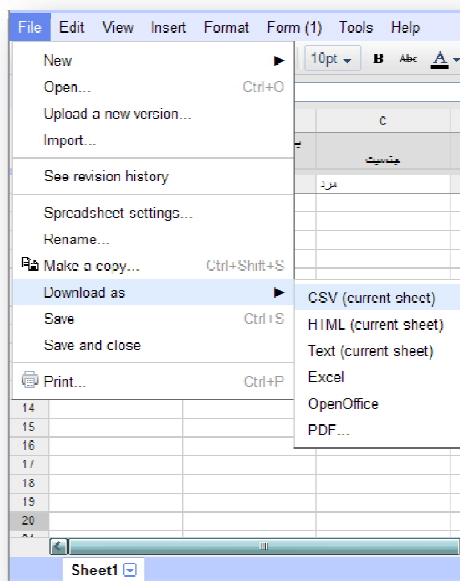
صفحه زیر همان صفحه پاسخ هاست، شباهت زیادی به "صفحه اکسل" دارد.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Timestamp	به کدام یک از ورزشها علاقه دارید؟	جنسیت					
2	8/15/2010 23:40:09	پدر	مرد					
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								
19								
20								
21								

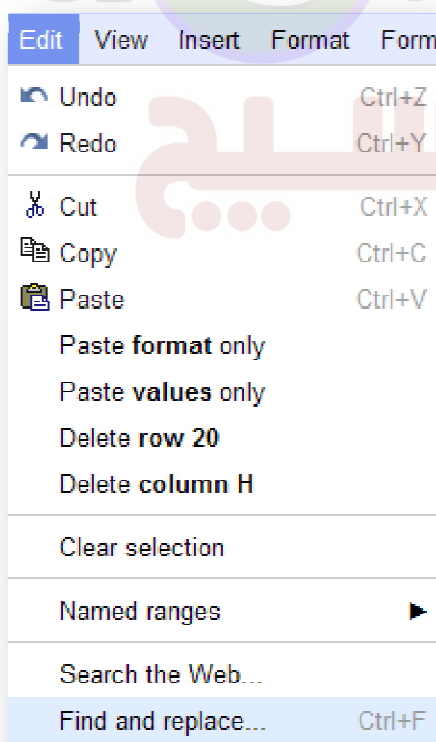
به ترتیب در بالای این جدول گزینه های زیر را می بینید که تعدادی از نکات مهم آنرا ذکر می کنیم.

File: این تب یا گزینه به شما امکان می دهد اعمالی هم چون ذخیره سازی، بازکردن فایل جدید، ورود داده جدید، تغییر نام و از همه مهمتر بارگذاری با فرمت های، CSV (فرمت اصلی)، HTML (فرمت اینترنتی)، Text، Office، Excel و PDF را انجام دهید. اگر با فرمت اکسل بارگذاری (یا همان ذخیره) کنید می توانید آن را از طریق نرم افزار Spss نیز فراخوانی کنید.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

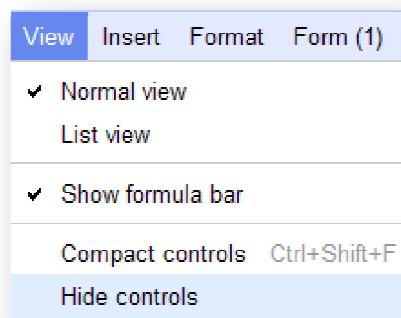

Edit: این تب اجازه ویرایش را به شما می‌دهد. مانند: عقب جلو رفتن، کپی، برش، چسباندن، پاک کردن و ...

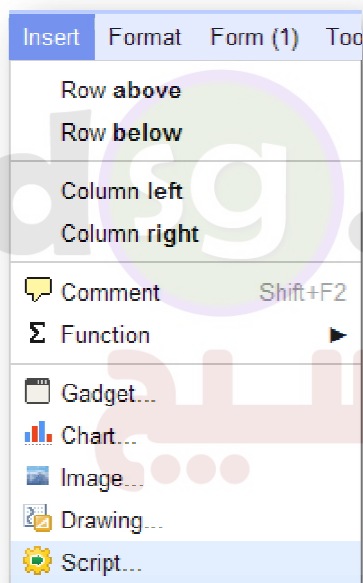

ساخت پرسشنامه اینترنتی

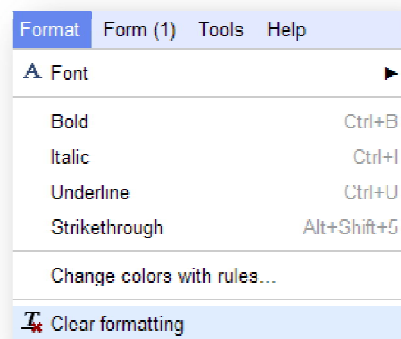
View: این گزینه نحوه نمایش را نشان می‌دهد. و شامل نمایش کلی نمایش فرمولها و... است.

Insert: با استفاده از این گزینه می‌توانید براحتی مواردی را وارد کنید، نمودار رسم کنید، فرمول وارد کنید و... . مزیت رسم کردن نمودار را دست کم نگیرید.

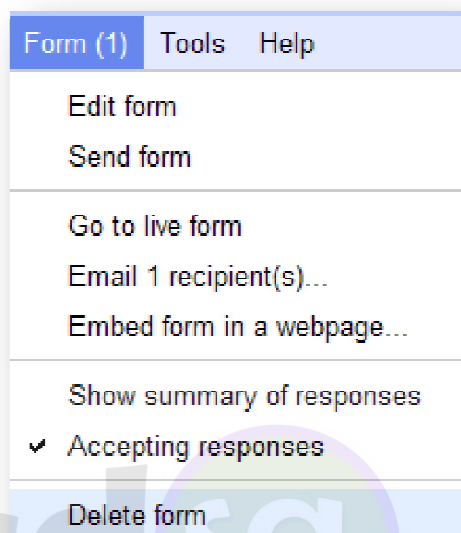

Format: با استفاده از این می‌توانید فونتها و رنگ ها را تغییر دهید.

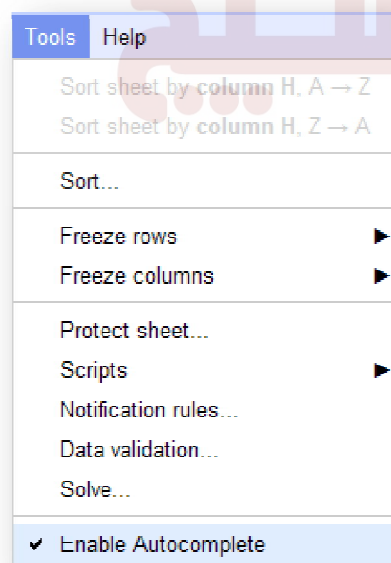
ساخت پرسشنامه اینترنتی

Form(*): این گزینه، با عددی که نشان دهنده تعداد فرمهاست مدیریت ارسالها و دریافتها را نشان می‌دهد. در ضمن با نگاه به گزینه‌های آن ملاحظه می‌کنید که بسیاری از مواردی را که در بخش‌های ساخت توضیح دادیم در این قسمت تکرار شده است.

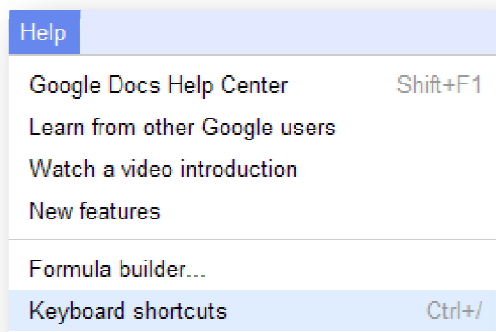
Tools: این گزینه که به ابزار معروف است قدرت مدیریت ستون‌ها و ردیفها، نگاهداری آنها و ...

را نشان می‌دهد.

Help: این گزینه نیز راهنمای شما در مدیریت این بخش است.

ساخت پرسشنامه اینترنتی

به طور کلی می توان گفت این صفحه نوعی اکسل آنلاین (**Online Excel**) است. بعد از جمع آوری نوبت به چاپ و ... می رسد که همه این موارد را به عهده خواننده می گذاریم.

پایانی توأم با آغاز
ذکات علم نشر آن است...
massoudihamid@gmail.com
مادسیج